

היכל הוראה

פסקי דינים * תשובות * הוראות

מבי מדרשא "היכל הוראה" - מיסוד שר ההוראה מרן ה"קנה בשם" זי"ע
בראשות בנו גאב"ד היכל הוראה הגאון הגדול רבי משה בראנדסארפער שליט"א
מגדולי פוסקי דורינו ובעל שו"ת היכל הוראה * יו"ל ע"י איגוד הרבנים תלמידי "היכל הוראה"

גליון קא * פרשת ויקרא תשפ"ה

בין כותלי ההיכל

ע"ד דין ודברים שבאו בין כותלי היכל ההוראה על שולחן מורינו שליט"א בין בני זוג שנתגרשו ויש להם בת שנולד להם קודם הגט, ובהסכם גירושין שעשו לפני הגט כתוב שחצי חג הפסח וחצי חג הסוכות תהיה הבת אצל האב וחצי אצל האם ולא היה כתוב בהסכם איזה חצי אם הראשון או השני, ועתה נפל ויכוח ביניהם אצל מי תהיה בליל הסדר כי כל אחד מבני הזוג רוצה שהבת תהיה בליל הסדר אצלו.

והורה להם מורינו שליט"א, שבחג הפסח היות ויש לאב מצוה מיוחדת של והגדת לבנך שמצוה זו שייכת גם ביחס של האב אל בתו, שהרי המצוה מוטלת על האב לספר לבניו ולבנותיו ביציאת מצרים ולחנכם בכל מצות הלילה, ולבנותיו עכ"פ מדרבנן לדעת המנחת חינוך (מצוה כא), והוא בכלל והגדת לבנך עיין שו"ע הרב (סימן תעב סעיף כה), ובערוך השולחן (סימן תעב סעיף טו). ואף שלכאורה יש לבעל דין לחלוק במה שכתבנו שהאב קודם משום מצות והגדת לבנך המוטלת עליו דהרי מבואר דגם האם מצווה במצוה זו דוהגדת לבנך וגם היא חייבת לספר לבתה, ואם כן שניהם שוים במצוה זו, מ"מ ודאי דהאב קודם דסו"ס האב מחוייב במצוה זו לכולי עלמא מן התורה ואילו על האם יש פוסקים דפטורה מה"ת כדשמענו ברמב"ם (פ"ב ה"ג מהלכות עבודה זרה), ויש פוסקים שעכ"פ חייבת מדרבנן. ועל כן בנדון דידן, בחציו הראשון תהיה אצל האב ובחצי השני תהיה אצל אמה, והכל יבוא על מקומו בשלום, והוסיף המשנה בעוקצין (ג יב) אמר רבי שמעון בן חלפתא: לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כט א): 'ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום'. וכהוראת מורינו שליט"א קיבלו הדברים.

פסקי דינים מתוך שאלות ותשובות שעלו על שולחן ההיכל לפני מורינו הרב שליט"א

מי שיש לו כתרים וסתיונות בשיניים כיצד ינהוג בפסח

מי שיש לו כתרים וסתיונות בשיניים, הרי שאין לו לאכול ולשתות חמץ חריף או חם כ"ד שעות קודם זמן איסור אכילת חמץ, ובעבר פסח אחר שיגמור לאכול חמץ יקנה היטב את שיניו במברשת בחורים ובסדקים ואם יכול טוב שידיח פיו במים חמים בשיעור החום שהוא רגיל לאכול בו.

מצות סיפור יציאת מצרים ע"י הסבא לנכדו, כשהאב מביא את בנו להסבא על ליל הסדר
אלו שמנהג משפחתם היא שכל המשפחה כולה מתאספת אצל הסבא והוא מנהל את הסדר עבור כולם, הרי גם הסבא מקיים מצות והגדת לבנך כשהוא מספר לנכדים והוא מקרא מפורש (שמות יב) ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים וגו', וגם הוא האב כשהוא מביא את ילדיו לשמוע אצל אביו - הסבא סיפור יציאת מצרים גם הוא עצמו מקיים בזה מצות והגדת לבנך שהרי כשמביא את ילדיו אל אביו הסבא לשמוע ממנו מצות סיפור יציאת מצרים הוא עושה פעולה בקיום המצוה עצמה ויותר מזה שגורם גם לאביו בזה הוא מקיים את המצוה דלת וכדן, וכן היה נוהג מרן הקנה בשם זי"ע, שכל המשפחה היתה מתאספת בביתו ורק הוא היה מספר ביציאת מצרים.²

האם ישיבה בהסיבה בדחקות כזמנינו באופן צר ודחוק גם נקרא חירות

הסועד בליל הסדר בבית הוריו, והמקום צר ודחוק ויש בלי עין הרע הרבה משתתפים וקשה מאד לקיים מצות הסיבה כתיקונה מחמת הדחוק הגדול ובקושי אפשר להשען על גב הכסא ונראה לו דודאי לא להסיבה כזו כיוונו חז"ל שהרי אין זה דרך חירות להסב בצורה כזו, הרי שבאופן זה מקיים מצות הסיבה כתיקונה, וגדרה אינו מסור בדינו אלא חז"ל הם שקבעו לנו, ועל כן אין זה נוגע כלל להרגשתנו.³

- בשו"ת היכל הוראה ח"ב (הוראה סה) הוסיף מורינו שליט"א שהטעם שאין אנו חוששין בתוך הפסח על הבליעות של הסתימות דדינים ככלי בלוע אינו בן יומו והרי אנו מחמירים בפסח גם על אינו בן יומו כבר אמר על זה אאמ"ר זצוק"ל דהיות שהוא שעת הדחק סומכין שהחומר שעושים בו הכתרים והסתיונות הם שיע ולא בלעי וכן הוא בדרכי תשובה (סימן פס"ק יא) בשם שו"ת שאילת שלום (מהר"ת סימן קצ"ג) דדין השיניים שיש בהם סתימות הוא כדין כלי זכוכית וגם המאכלים שאוכלים הם בדרך כלל מכלי שני ואין היד סולדת בהם ועל כן די במה שינקו אותם היטב כמ"כ. ועיין בדרכי תשובה שם בהמשך דבריו שכתב חז"ל: וכן כשהייתי בוועידת הלוחם לרופא מומחה גדול ואומן בעשיית השיניים מהו תוכן השיניים הללו ואמר לי במסית לפי תומו שהוא נעשה ממין אחד המובא מאמריקא שבטיבו אינו בולע שום בלוע לתוכו כי כן יסדו הרופאים לעשותו ממין זה דוקא שהוא מההכרח, שאם יהיה בשיניים איזה בלוע ממאכל, הנה יבוא מזה ענין העיפוש להבלוע וכשהוא בפיו יצמח מזה חולאים שונים בגוף. עכ"ל. [ועיין עוד שיעורי קנה בשם על ה' פסח סוף פרק ד].
- עוד ציין מורינו שליט"א בשו"ת היכל הוראה ח"ב (הוראה פ) למה שכתב בשו"ת תשובות והנהגות (ח"ב סימן רלו) שמקיימים את המצוה מדין שליחות ואין זה נקרא מצוה שבגופו דהעיקר הוא מה שהבנים ישמעו ואין זה חיוב מיוחד שהאב דוקא יספר לבניו, והוא מציין לדברי ההפלאה בקידושין (ג ע"א) שכתב דמצות והודעתם לבניך ולבני בניך עדיף שהסבא ילמד עם הנכד שהמסורת קרובה יותר, ועד"ז יש לומר גם במצות למען תספר באזני בנך ובן בנך הרי דיש ענין מיוחד שהסבא דוקא הוא זה שיספר לנכדו.
- בתשובה לשואל בשו"ת היכל הוראה ח"ב (הוראה עו) נימק מורינו שליט"א דבריו על פי מה שרשם לזכרון ממה שמענו בהיותו במחיצתו של מרן הקנה בשם זי"ע ששאל אותו אחד אודות חיוב ההסיבה המבוארת בשו"ע (או"ח סימן תעב סעיף ב') היות וקשה לו לעשות הסבה כדבעי, וטענתו היא היות וכל ענין ההסבה היא לעשותה בדרך חירות, ובשלמא בזמניהם שכן היה דרכם של העשירים כשמוותם שהיו מסיבים על המטה דרך תענוג ושררה ניהא שיש בזה דרך חירות, אבל בזמנינו שאין רגילין בזה והוא מרגיש בדרך חירות גם כשאינו מיסב אולי אין צריך להסב, ובאמת שטענתו זו אינה חדשה וכבר מבוארת בטור (סימן תעב) בשם הראב"ה שכתב שזה רק בימיהם שהיו נוהגין לישב על המטות ולשכב בהסבת שמאל דרך תענוג אבל אנו בזמן הזה דאין רגילות בארצנו להסב וישבין בלי הסיבה.

חדש!

בשרה

מגשרם הליכות והלכות

סדר ערב פסח שחל בשבת

ממון רבינו בעל הקנה בשם זי"ע

הקונטרס הוא מתוך ספר "שיעורי קנה בשם על הלכות הפסח" ממון רבינו זי"ע השמיע במקהלות להורות לרבים את דבר ה' זו הלכה למעשה

יצא לאור ע"י מרכז "היכל הוראה" - ירושלים
מיסוד מרן רבינו הקנה בשם זי"ע
בנשיאות בנו גאב"ד היכל הוראה שליט"א

היכל הוראה

פעיה"ק ירושלים תוכב"א
ערב פסח תשפ"ה לפ"ק

אזהרה מחימוץ בשעת אפיית המצות

אלו שלשין העיסה ע"י מוט בחיבור, יש המוכינים שמן מכוונות כדי שיעלה וירד המוט בקלות ומצוי הדבר שתוך כדי הפעולה עם המוט ניתז טיפי שמן על השולחן והעיסה ויש בזה חשש גדול שמוחמץ, ויש להם לכסות עם מגבת או מטלית במקום החיבור

משה בראנדסארפער
אב"ד היכל הוראה

מכירת חמץ במרכז "היכל הוראה"

במושב כל שעות היום בזמן ישיבת הרבנים על שאלות הלכתיות

עד ליל בדיקת חמץ בשעה 1 בערב

השנה שחל ערב פסח בשבת המכירה יהיה מוקדמת

להתגייס כל שנה במכירה של יום י"ד ניסן (ממנו במש"ב תל"ז ט"ק לב) ויהיה השנה מוקדמת ביום י"ג ניסן בשטר הרישאה של "בר"ץ והנהגה החורגת"

להתגייס כל שנה במכירה של יום י"ד ניסן (ממנו במש"ב תל"ז ט"ק לב) ויהיה השנה מוקדמת ביום י"ג ניסן בשטר הרישאה של "בר"ץ והנהגה החורגת"

איש אסוות לטוב הרישאה מרבי ומללי

מילי דהוראה

הפסח, ואף דחשש רחוק הוא שהרי הלתינה של היום אינה כמו הלתינה של פעם ואפשר שמה שעושים היום אולי אינו נחשב ללתינה כלל מכל מקום כיון דבזמנינו בטחנות הקמח מפעם לפעם משנים את צורת הלתינה כידוע, ואפשר שיעשו את הלתינה באופן שיהיה חשש לחמץ כלשהו, ובפרט אחר שיודעים שמקמח זה לא יאפו מצות לפסח ודאי אין נוהרים בו כיאות שלא יבוא לידי חימוץ, ולכן יש למוכרו לגוי דסו"ס אין אנו בקיאים בלתינה.

והוסיף עוד דיש למוכרו לגוי מטעם איסור אונאה כמבואר בשו"ע (ח"מ סימן רכח סעיף ה') שאסור לרמות בני אדם במקח וממכר או לגנוב דעתם כגון אם יש מום במקחו צריך להודיע, ע"כ. ובנ"ד ודאי שאף אחד לא יהיה מוכן לקנות לחם שנאפה מקמח כזה שיש בו חשש רחוק של חמץ שעבר עליו הפסח (ולא נמכר לגוי) ואף שמעיקרא דדינא אינו נחשב לחמץ מכל מקום סו"ס דעתם של בני אדם שאינם רוצים לקנות דבר שיש בו חשש איסור.

מי שתיכף אחר חג הפסח הוא מתכוונן לפתוח מאפיה חדשה, וכעת בערב פסח קנה כמה טון של קמח, ובא לשאול אם צריך למכור את הקמח לגוי למשך חג הפסח כי שמע שהקמח שבזמנינו אפילו מה שמוכרים במשך השנה אינו חמץ מאחר שכהיום אין רוחצים ממש את החיטים לפני הטחינה כמו שעשו פעם.

הורה מורינו שליט"א, שאע"פ שנתון הדבר שבזמנינו אין רוחצים את החיטים כמו פעם אך מכל מקום כיון שפסק השו"ע בסימן תנ"ג (סעיף ה') דהאידינא אסור ללתות בין חטים בין שעורים משום דאין אנו בקיאים בלתינה ואף דהתם מיירי לענין שימוש בקמח המצות בפסח ואילו בנ"ד היתה השאלה על קמח שרוצה להשתמש בו לאחר הפסח, מכל מקום דעת דיש למוכרו לגוי כיון דאין אנו בקיאים בלתינה אפשר שכבר החמיצו החיטים עוד קודם

הלכה והוראה בישראל

תשובת מורינו שליט"א בנדון ההצעה שבשנה זו שערב פסח חל להיות בשבת שיאכלו בלילה ב' סעודות וביום סעודה אחת ובוזה יקיימו החיוב לאכול ג' סעודות בשבת, שאין לעשות כן ולא יצאו בזה ידי חובת ג' סעודות דשבת ולמחר צריכים לאכול שתי סעודות

שלש. רבי חידקא, אומר: ארבע. אמר רבי יוחנן: ושניהם מקרא אחד דרשו, ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה (שמות טז כה). רבי חידקא סבר: הני תלתא היום - לבר מאורתא, ורבנן סברי: בהדי דאורתא, ע"כ. ומשמע דעיקר קרא איממא קאי דהיינו שצריך לאכלם ביום כמו שסבר רבי חידקא רק שהוסיף סעודה רביעית חוץ משלש סעודות של היום ומזה הטעם לא הקפיד המג"א אם לא אכלו הסעודה בערב אלא אכלו הג' סעודות ביום דסוף סוף עיקר מצותו הוא ביום, ואף דהסוברים שלשה וכוללים גם סעודת הלילה לחיוב הג' סעודות מכל מקום ודאי לא נקרו תרי הסעודות דיממא ממקומן ויאמרו דיעשו ב' סעודות בלילה ואחת ביום.

אדם לאכול ג' סעודות בשבת אחת ערבית וכו', מכל מקום אין להוכיח מזה שדעת המחבר שג' סעודות השבת אין להם זמנים קבועים דסוף סוף סידר המחבר הג' סעודות במקומן בערב (סי' רע"א ס"א), בבוקר (סי' רפ"ט ס"א) ובשעת המנחה (סי' רצ"א ס"א), ומוכח דגם המחבר סבירא ליה דיש ג' זמנים קבועים.

ומקור דברי הרמב"ם נראה שהוא מתרגום ירושלמי שמובא בספר התשב"ץ קטן (סימן כג) שכתב בשם דודו רבי נתן שאמר לו שיש בתרגום ירושלמי של זה הפסוק אכלוהו היום ג' פעמים היום מן הדין אנא ידע דבר ישראל חייב למיכל ג' סעודות בשבת חד ברמשא וחד בצפרא וחד בערבית, עכ"ל.

[ואגב אורחא כאן המקום להעיר מה שהביא ממרחק לחמו מדברי המג"א והרי כבר פסק כן להדיא מרן הרמ"א שבני ישראל יוצאים ביד רמ"א (בסי' רצ"א ס"א) ומקורו מהרא"ש (פרק ערבי פסחים סי' ה') וז"ל: ומי שלא אכל בליל שבת יאכל שלוש סעודות ביום השבת, עכ"ל. ולכאורה היה אפשר לדקדק מדבריו שבשעת הדחוק אין הסעודות תלויות בזמן ואם כן היה מקום לדבריק דאף לשיטת הרמ"א יכול לאכול בערב פסח שחל להיות בשבת שתי סעודות בלילה ואחת ביום].

ולענ"ד מה שרצה כת"ר שליט"א לדקדק מדברי המג"א דסבירא ליה שאין זמנים מיוחדים לאכילת הג' סעודות והעיקר שיאכל במשך יום השבת ג' סעודות ואין חילוק אם יאכלם ביום או בלילה, אין הכרח לזה שהרי הג' סעודות שאוכלים בשבת ילפינן בגמ' (שבת ק"ז ע"ב) וז"ל: תנו רבנן: כמה סעודות חייב אדם לאכול בשבת,

בס"ד, יום רביעי יט אדר תשפ"ה
בבי מדרשא היכל הוראה ירושת"ו

אל כבוד הרב הגאון רבי יהודה לייביש הלוי פראנד שליט"א רב דקהל תורא ראדאמסק בברוקלין נ"י.

אחר מבוא הברכה, שאלתך בדבר עריכת ג' סעודות בערב פסח שחל בשבת שהאריכו הפוסקים איך לקיים ב' סעודות ביום אם לחלק הסעודה לשנים או לצאת ידי חובת הסעודה השלישית באכילת פירות וכדומה ולכל צד יש ספיקות ומניעות הלכתיות ומעכ"ת שואל שלכאורה לצאת ידי כל הספיקות יעשו שתי סעודות בלילה וסעודה אחת ביום ובוזה יצאו ידי חובת שלש סעודות בשבת, וראיתך שאין הסעודות תלויות בזמן היא ממה שכתב המג"א (סי' רע"ד סק"ב) שבמקום אונס לא היה מקפיד על מה שאין אוכלין סעודה בליל שבת כיון דיכול לקיים סעודות שבת למחר, עכ"ד. חזינו מדברי המגן אברהם שאין הסעודות תלויות בזמן והעיקר שיאכלו ג' סעודות במשך יום השבת לילה ויום, ואם כן בערב פסח שחל בשבת שהוא שעת הדחוק שיוכלו לאכול הג' סעודות במשך השבת, על כן יאכלו ב' סעודות בערב וסעודה אחת למחר ביום השבת בבוקר, ובדרך זה אפשר לקיים ג' סעודות בשבת בקל.

והנה באמת כבר כתב הרמב"ם (הל' שבת פ"ל ה"ט) חייב אדם לאכול שלש סעודות בשבת אחת ערבית ואחת שחרית ואחת במנחה, עכ"ל, ומוכח להדיא שג' סעודות השבת יש להן זמנים קבועים, והן אמנם שבשו"ע לא מצאנו שיעתיק דברי הרמב"ם ולא כתב להדיא הלשון שחייב

הפקח: "אגנורו" 053-33105646

שמעון ותחי נפשכם
השיעורים בהלכות פסח שנמסרו בהיכל הוראה ע"י הרב הגאון
רבי **שמעון עוזר** (בן שו"ע הרב שליט"א) - דומ"ץ היכל הוראה
הוקלטו במערכת קול הלשון וניתן לשמוע במספר טלפון 03-6171111 בכניסה למערכת להקיש *7 ואח"כ 0307

איגוד הרבנים
תלמידי היכל הוראה
בארה"ק העונים
לשואלים דבר ה'
זו הלכה

יחשלים	חגיגה
בית שמש	קריית ספר
ביתר	כתמיאל
בני ברק	טבריה
טלז טעון	צפת
אשדוד	אור הגנוז
תעננה	נוף הגליל

זמני קבלת קהל במרכז "היכל הוראה" ביושלים רח' זוננפלד 3 טל' 02-5322775

מוצש"ק ומוצאי יו"ט מחצית שעה אחרי זמן ר"ת למשך שעה	שבת ויו"ט משעה קודם השקיעה עד רבע שעה קודם השקיעה	ערש"ק וערב יו"ט לפנה"צ 11:00 עד 1:00	א-ה מהשעה 10:00 לפנה"צ עד 9:00 בערב רצוף
---	--	---	---

ע"פ תקנת רבינו מרן ה"קנה בשם" זי"ע שאלות דחופות או שאינה סובלת דחי, בכל עת וזמן בימים ובלילות.

בית בני הרומ"ץ
הרה"ג שמעון עוזר בראנדסדארפער שליט"א כמה דקות מההיכל רחוב רבינו גרשום 5 [כניסה א' קומה 2] ים פל' 0527455774

בית מורינו הגאב"ד שליט"א
מעל בנין היכל הוראה טל' 053-3111159 פל' 02-5370033

לקבלת הגליון במייל 5322775@GMAIL.COM